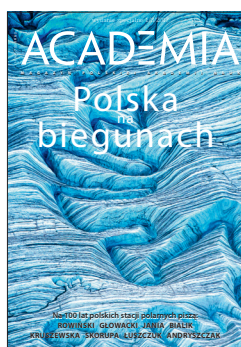

TOMASZ WAWRZYŃIAK

Spis treści

dr hab. Piotr Głowacki	WIDOK Z PÓŁNOCY	4
prof. dr hab. Jacek Jania	PRESTIŻ MIĘDZY BIEGUNAMI	10
dr hab. Robert Bialik	WIDOK Z POŁUDNIA	12
mgr Agnieszka Kruszevska	MYŚLENIE STRATEGICZNE	17
dr Agnieszka Skorupa	SAMOTNOŚĆ W ŚNIEGACH	18
dr hab. Michał Łuszczuk	WIEDZA DLA CZTERECH MILIONÓW	21
mgr Dagmara Bożek-Andryszczak mgr inż. Piotr Andryszczak	LATA ZIMNE, LECZ CIEKAWY	24

Magazyn
Polskiej Akademii Nauk
wydanie specjalne 1/3/2017
ISSN 1733-8662
nakład: 3000 egz.

WYDAWCA:

© Polska Akademia Nauk
Biuro Upowszechniania
i Promocji Nauki
pl. Defilad 1,
00-901 Warszawa
e-mail: academia@pan.pl
academia.prenumerata@pan.pl
www.naukaonline.pl,
www.academia.pan.pl

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

Jan Strelau
honorowy redaktor naczelny
Anna Zawadzka
redaktor naczelna,
nauki humanistyczne
Katarzyna Czarnecka
zastępca redaktor naczelnej,
sekretarz redakcji
Agnieszka Kloch
nauki biomedyczne

Agnieszka Pollo
nauki ścisłe i techniczne
Jolanta Iwańczuk
nauki o Ziemi
Andrzej Figatowski
grafika
Andrzej Kozak
edycja zdjęć
Renata Modzelewska
redakcja językowa

RADA NAUKOWA:

Jerzy Duszyński
przewodniczący
Edward Nęcka
Grażyna Borkowska
Leszek Kaczmarek
Roman Micnas
Lucjan Pawłowski
Witold Rużyło
Henryk Szymczak

Druk: Centrum Poligrafii,
Warszawa

PIOTR ANDRYSZCZAK

Obszary polarne to niezwykle, magiczne miejsca – zimne, wietrzne, nieprzystępne. To krainy przez wiele miesięcy skute lodem, a mimo to tętniące życiem. Co powoduje, że przyciągają rzesze pasjonatów, uczonych, ludzi gotowych spędzić tam wiele miesięcy? Pragnienie przeżycia przygody? Możliwość poznania tajemnic przyrody, prawie nienaruszonej ingerencją człowieka? Zawsze też zastanawia, dlaczego Polacy tak chętnie wybierają te miejsca na poligon swoich badań, dlaczego – choć tak odlegli terytorialnie – czujemy się częścią rodziny polarnej?

60 lat temu utworzono Polską Stację Polarną Hornsund nad Zatoką Białego Niedźwiedzia w fiordzie Hornsund na Spitsbergenie, największej wyspie archipelagu Svalbard. Stację założyła wyprawa kierowana przez Stanisława Siedleckiego i do dziś – zarządzana przez Instytut Geofizyki PAN – służy nie tylko polskiemu, lecz także światowemu środowisku polarników. 40 lat temu założono stację naukową nad Zatoką Admiralicji na Wyspie Króla Jerzego w archipelagu Szetlandów Południowych, dziś zarządzaną przez Instytut Biochemii i Biofizyki PAN. Jeśli do tego dodamy prace na morzu prowadzone ze statku s/y Oceania Instytutu Oceanologii PAN, to Polska Akademia Nauk staje się naprawdę istotnym globalnie graczem w badaniach obszarów polarnych.

Ta bogata infrastruktura i zapał wielu niezwykłych ludzi przyczyniły się do rozwoju wielu dziedzin nauki w Polsce. Nasi badacze obszarów polarnych cieszą się olbrzymią renomą na arenie międzynarodowej, są prekursorami wielu odkryć, o których przeczytają Państwo na dalszych stronach. Sprzyja temu współpraca uczonych z ponad 20 ośrodków akademickich i instytutów badawczych. Ten olbrzymi potencjał sprawia, że polscy uczeni uczestniczą w wielu międzynarodowych programach, często je koordynując, że to w polskich stacjach stawiają pierwsze kroki młodzi uczeni z całego świata. Mamy zresztą znakomitą ofertę dla adeptów nauki – to w Polsce powstały unikatowe interdyscyplinarne studia doktoranckie, podczas których studenci badają środowisko przyrodnicze Arktyki i Antarktyki. W tym celu powołano Centrum Studiów Polarnych, posiadające obecnie status Krajowego Naukowego Ośrodka Wiodącego.

Rocznicowe wydarzenia są znakomitą okazją do opowiedzenia o frapujących miejscach i pracy niesamowitych ludzi – zarówno pionierów badań polarnych, jak i współczesnych pasjonatów rejonów podbiegunowych. Życzę miłej lektury.

PAWEŁ ROWIŃSKI, WICEPREZES POLSKIEJ AKADEMII NAUK

JAKUB OSTALOWSKI